Region Stockholm

10

Yttrande över remiss ”Strategi för Innovation. Innovationer för en modern Stockholmsregion”

HSN 2019-1950

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Utvecklingsavdelningen
Susanna Lagersten

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-11-29

HSN 2019-1950

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss ”Strategi för Innovation. Innovationer för en modern Stockholmsregion”

Ärendebeskrivning
Hälso-och sjukvårdsnämnden har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på förslag till strategi för innovation för Region Stockholm. (Dnr RS 2019-0672)

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remissversion av ”Strategi för Innovation. Innovationer för en modern Stockholmsregion”

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar det till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget
Innovation och utveckling är en förutsättning för att Region Stockholm långsiktigt ska klara att möta invånarnas behov av sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i vid bemärkelse. Den föreslagna Innovationsstrategin är bra och kommer att kunna användas som ett stöd för hälso- och sjukvårdsförvaltningens innovationsarbete, såväl med att innovera förvaltningens interna processer som med att i förvaltningens styrmodeller skapa förutsättningar för, och aldrig hindra, innovation och utveckling hos de vårdgivare förvaltningen har avtal med.

En regiongemensam strategi stärker förutsättningarna för att vi alla utifrån våra olika roller i hälso- och sjukvårdssystemet går i takt och ger synergieffekt åt innovationsarbetet. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ser positivt på att strategin innefattar samtliga kärnverksamheter. Det

möjliggör att en stor region som Stockholm kan dra nytta av erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande över verksamhetsgränserna trafik, sjukvård, kultur, samt utveckla vad innovation kan betyda för förvaltning respektive utförare.

Med detta sagt vill hälso- och sjukvårdsförvaltningen ändå ta möjligheten att skicka med några förslag där förvaltningen tror att förtydliganden skulle kunna stärka strategin ytterligare.

Patient, resenär – och befolkning
Strategin betonar såväl medverkan från patienter i innovationsarbetet som att utgångspunkten för innovation ska vara ”den enskilde patienten…” (s.3) Förvaltningen föreslår att även befolkningen ingår här. Vid systeminnovation kan det t.ex. handla om att vi får möjlighet att totalt sett använda våra gemensamma skattemedel på ett effektivare sätt, vilket gynnar vår befolkning som skattebetalare.

Definition av innovation på olika nivåer, från olika perspektiv
Det är en bra definition av innovation som beskrivs (fotnot 1, sid 3). Den definitionen leder dock framförallt tankarna till innovation i utförandet av till exempel en vårdtjänst. Region Stockholms förvaltningar och bolag har olika roller och därmed kommer innovationsarbetet att ha lite olika perspektiv. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen skulle gärna se tydligare beskrivning av förvaltningarnas roller som beställare av vård, trafik och kultur och där en viktig del är att beställa på sådana sätt så att det skapas förutsättningar för innovation och utveckling i de tjänsteproducerande företagen. Förvaltningens ansvar innebär också systeminnovation och förvaltningen skulle därför gärna se att definitionen av innovation lyfts fram i ett särskilt avsnitt och i detta avsnitt beskriva systeminnovation, policyinnovation vs. tjänsteinnovation vs. produktinnovation. Förvaltningen tror att belysning av våra olika roller också är värdefullt för bra dialog och samarbete mellan oss olika aktörer.

Innovationsvänliga organisationer och implementering
I avsnitt 1.2, punkt 1, står att *”Det krävs ett aktivt ledarskap och chefers förmåga att strategiskt förändra och skapa förutsättningar för innovation. Enskilda nämnder och bolag ansvarar för att bedriva utveckling med hjälp av innovation inom sina uppdrag.”* Strategin beskriver vidare också tydligt att värdeskapandet ligger i spridningen och användningen av innovationer. I strategins texter ligger dock fokus på strukturer och förutsättningar för de tidiga faserna i innovationsprocessen.

I forskning om innovativa organisationer omnämns olika faktorer för att organisationer ska gynna innovation. Det kan till exempel vara att det är ett tillåtande klimat och förvaltningen skulle därför önska något mer utvecklad beskrivning om vad som kännetecknar innovationsvänliga organisationer. Kanske kan detta också framförallt utvecklas tydligare i det sammanhållande arbete som Region Stockholm Innovation bedriver.

Ekonomiska konsekvenser
Strategin i sig innebär inga negativa konsekvenser för ekonomin men grunden i all innovation är att du löser något på ett nytt och bättre sätt. Innovationer kan därför på sikt ge mer, bättre och effektivare vård för skattepengarna, men kan kräva investeringar på kort sikt. Detta gäller således också för aspekterna nedan – patientsäkerhet, jämlik och jämställd samt miljö.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Strategin i sig innebär inga konsekvenser för patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Strategin i sig innebär inga konsekvenser för jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Strategin i sig innebär inga konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Strategin i sig innebär ingen ökad administration. En innovationsvänlig kultur kan dock bidra till bättre arbetsmiljö och göra Region Stockholm till en mer attraktiv arbetsgivare.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Susanna Lagersten
Tf. Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2019-11-29

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2019-0672
Remissversion

Strategi för Innovation.

Innovationer för en modern Stockholmsregion

Gäller för samtliga nämnder och bolag i Region Stockholm

Dokumenttyp	Fastställd	Giltig till och med
Arbetsmaterial	Utkast 2019-09-13	
Dokumentnummer	Fastställd av	Upprättad av
Informationssäkerhetsklass		

Innehållsförteckning

1.1 Inledning 3
1.2 Strategiska inriktningar för innovation 5
1.3 Organisering, ansvar och arbetssätt 8
1.4 Realisering av strategin 9
1.4.1 Finansiering 9
1.4.2 Samverkan med övriga strategier och områden 9
1.4.3 Uppföljning och utvärdering av strategin 9
1.5 Referenser 10

1.1 Inledning

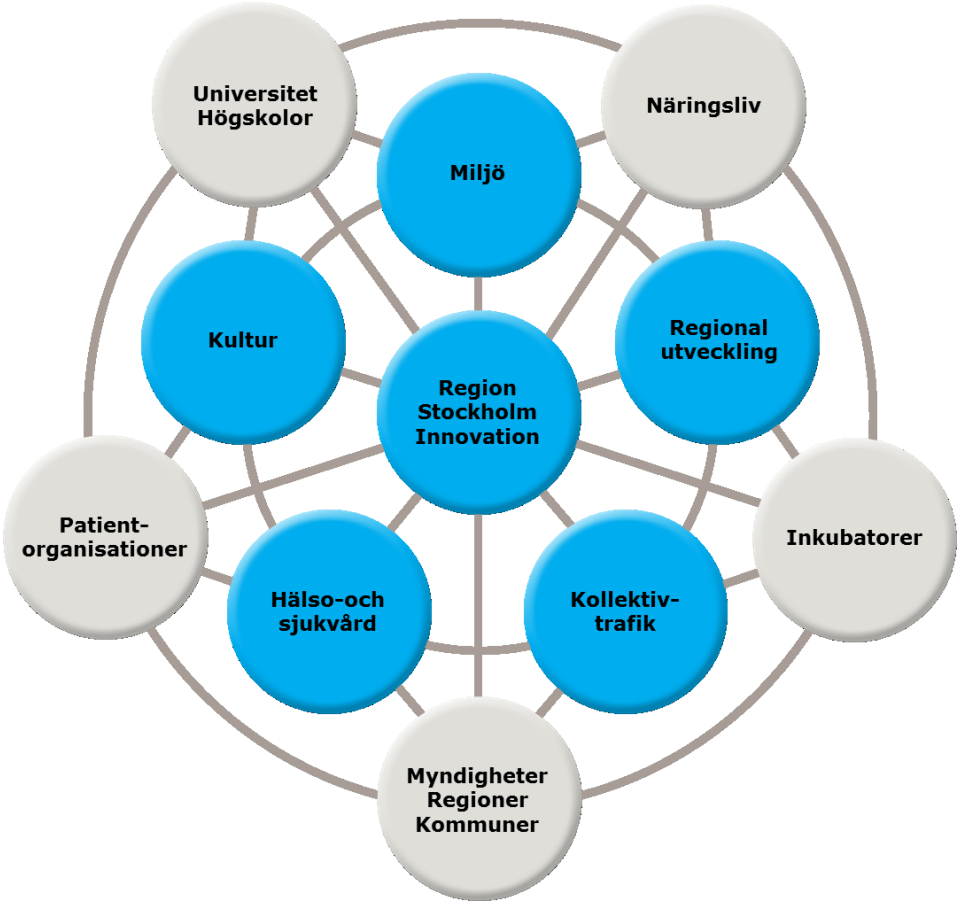
Stockholmsregionen är en av de snabbast växande storstadsregionerna i Europa. Medicinska framsteg, digitalisering, användande av nya teknologier och en växande och åldrande befolkning medför stora krav på förändring inom hälso-och sjukvården. Region Stockholm möter detta med genomförandet av planen för Framtidens hälso- och sjukvård (FHS), den största satsningen någonsin på länets gemensamma hälso- och sjukvårdssystem.

En omvärld i förändring sätter kollektivtrafiken i en ny kontext. Genom delningsekonomi, innovationer och digitalisering öppnas nya möjligheter för Stockholmsregionens kollektivtrafik. Resandet förändras med ett allt större fokus på kombinerade mobilitetslösningar. Kollektivtrafiken får nu möjlighet att utvecklas med nya lösningar och gränssnitt mot andra aktörer.

Region Stockholm ansvarar för regional tillväxt och utveckling i länet och ska skapa de bästa förutsättningarna för att Stockholmsregionen förblir en ledande, innovativ och hållbar tillväxtmotor för hela Sverige. Stockholmsregionen är Sveriges mest innovativa region och ambitionen är att bli världens mest innovationsdrivna region år 2025. Region Stockholm har en viktig roll i att denna målsättning ska förverkligas.

Forskning skapar kunskap och insikter. Insikter och kunskaper uppkommer också från behov, trender, och omvärldsbevakning. Innovation skapar nytta och användning av nya forskningsgenombrott och drivs ofta av verksamhetsbaserade behov. Innovation[1] är ett strategiskt verktyg för nyskapande av tjänster, arbetssätt samt produkter och ska användas inom Region Stockholm för att utveckla, effektivisera, och kvalitetssäkra verksamheten med syfte att bidra till ett hållbart samhälle. Värdet uppstår i nyttiggörandet och tillämpningen av en idé som kan anta många former – ekonomiska, sociala eller miljömässiga. Värdeskapandet för samhället uppstår då nya lösningar används, sprids och integreras i det långsiktiga arbetet. Den enskilde patienten och resenären är utgångspunkten för regionens strävan att utveckla Region Stockholms verksamhet på kort och på lång sikt.

[1] Med innovation menas nyskapande av tjänster, produkter och arbetssätt eller nya sätt att organisera och bedriva verksamhet. Begreppet innehåller en grad av radikalitet, och därmed något annat än ett löpande kvalitetsarbete eller ständiga förbättringar. En idé blir inte en innovation förrän den har omsatts i verkligheten och skapar nytta. Ref. 1.5

Region Stockholm ska nyttja befintliga resurser och kompetenser och bidra till att Stockholmsregionen blir ledande inom innovation år 2025. Denna samverkansstruktur (blå) ska verka ihop med Stockholmsregionens övriga innovationsverksamheter (grå).

Den övergripande visionen för Region Stockholm är *”En attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut”*, vilken stöds av Region Stockholms mål för innovation:

”Region Stockholms samtliga verksamheter ska använda innovation som ett strategiskt verktyg för att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. Detta för att erbjuda bättre samhällsservice, öka patienters och resenärers delaktighet samt bli en attraktivare arbetsgivare och bidra till ett hållbart samhälle med tillväxt.”

1.2 Strategiska inriktningar för innovation

En högre grad av samarbete mellan nämnder och bolag är en förutsättning för att skapa en ökad systematik i innovationsarbetet och kunna fokusera Region Stockholms resurser. Det lokala ansvaret för innovationsarbetet utgör grunden och stöttas av en central funktion med inriktning att stärka Region Stockholms sammanhållna innovationssystem. En välfungerande intern samverkan är en förutsättning för att Region Stockholm ska kunna stödja det egna innovationsarbetet och vara en attraktiv samverkanspartner för externa aktörer. Vägen in för aktörer som vill samverka med Region Stockholm ska vara tydlig och enkel.

Tre strategiska inriktningar bidrar till att uppnå innovationsmålet:

1. **Ett systematiskt arbetssätt och ett sammanhållet innovationssystem stärker innovationsförmågan**

   Ytterligare förstärkning av systematiken i innovationsarbetet gör att goda idéer kan förverkligas och implementeras snabbare
   - Det krävs ett aktivt ledarskap och chefers förmåga att systematiskt få sina verksamheter att strategisk förändra och skapa förutsättningar för innovation. Enskilda nämnder och bolag ansvarar för att bedriva utveckling med hjälp av innovation inom sina uppdrag.
   - Verksamheterna ska avsätta egna resurser för att aktivt stödja utveckling, innovation och förnyelse som bidrar till en högkvalitativ och kostnadseffektiv verksamhet, hög servicenivå samt en god arbetsmiljö. Genom att säkerställa ett lokalt ägarskap av innovationsarbetet i regionens samtliga verksamheter, skapas förutsättningar och är avgörande för breddinförande av innovationsarbetet med centralt stöd för att nå uppsatta verksamhetsmål.
   - Genom att i nämnder och bolagsstyrelser systematiskt identifiera hinder och faktorer som försvårar en effektiv spridning och användning av innovationer kan Region Stockholms verksamheter effektiviseras och förbättras.
   - Innovationsutveckling i Region Stockholm ska fokusera på digitala teknologier.
   - Nämnder och bolag ska ha processer som underlättar implementering, spridning och användning av innovationer.

   Region Stockholms innovationssystem innefattar samtliga kärnverksamheter, med centralt stöd till lokalt arbete, och medverkar i en sammanhållen regional innovationsstruktur
   - Region Stockholms nuvarande innovationssystem vidareutvecklas och ska innefatta samtliga kärnverksamheter i Region Stockholm.

- Ett innovationsråd[2] inrättas under FoUUI-rådet för att att koordinera, följa upp och fortlöpande utveckla Region Stockholms innovationsarbete. Medlemmarna i rådet utses av regiondirektören och ska representera en bredd av ansvariga chefer i verksamheter och förvaltningar.
- Ett tydligt utpekat ansvar för innovation i samtliga förvaltningar och bolag utgör ett viktigt lokalt stöd för innovationsrådets arbete. Inom varje förvaltning och bolag ska därför en innovationsansvarig utses utifrån organisationens egna förutsättningar och behov för att öka förutsättningarna att uppnå verksamhetsmålen med hjälp av innovation.
- Region Stockholms innovationssystem ska samverka med inkubatorer, stiftelser och andra externa aktörer för att stärka den regionala innovationsförmågan. Region Stockholm bidrar då till att Stockholmsregionen blir världens mest innovationsdrivna region år 2025.

Professionalisera innovationsarbetet i Region Stockholm.

- Förtroendevalda och medarbetare ska kompetensutvecklas och få löpande information om de möjligheter som innovation innebär för att höja innovationsförmågan och innovationsmognaden i hela organisationen. Varje verksamhet i Region Stockholm ska sträva efter att ge medarbetarna förutsättningar att förstå och förhålla sig till möjligheterna att använda innovation som ett strategiskt verktyg för att förbättra verksamheten.
- Förvaltningar och bolag ska prova olika metoder för användardriven utveckling inom innovationsarbetet.
- Certifierade innovationsledare införs som möjlig yrkesroll för innovationsansvariga, enligt specifika kunskapskrav inom innovationsområdet.

2. Samarbete tillvaratar och stimulerar innovationer från medarbetare och användare

Ett starkt stödsystem för medarbetardriven och användarinitierad innovation

- Region Stockholm ska vara en innovativ organisation där alla medarbetare ges tid och mandat att bidra till utveckling. Medarbetarnas kunskap och idéer ska tas till vara. Principer för hantering av immateriella rättigheter ska vara tydliga och transparenta.
- Genom att driva och vidareutveckla Innovationsfonden erbjuds medarbetare möjligheter att utveckla, testa, utvärdera och införa nya innovativa produkter, tjänster och metoder. Innovationsfonden finansierar projekt inom Region Stockholms samtliga kärnverksamheter.
- Region Stockholm arbetar proaktivt med behov, insikter och idéer från patienter, anhöriga, resenärer och invånare. Deras behov är styrande i

[2] Region Stockholms innovationsråd består av representanter från kärnverksamheterna; hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur, och regional utveckling. Rådet är vägledande, stödjande och samordnande med syfte att verkställa innovationsstrategin, underställt FoUUI-rådet.

utvecklings- och innovationsarbetet för att kunna ta fram tjänster och produkter som skapar värde.
- När förbättringsförslag inkommer från patienter, anhöriga, resenärer och invånare till verksamheterna ska dessa kopplas till utvecklings- och innovationsarbetet.

3. Region Stockholm ska vara en attraktiv samverkanspartner

En tydlig väg in för forskare, innovatörer och företag
- Region Stockholm bedriver innovationsutveckling i samverkan med externa parter, för ett aktivt omvärldslärande och att ge möjlighet till mindre företag att testa och pröva i verksamheternas vardag.
- Region Stockholms innovationssystem[3] ska stötta och förenkla för invånare, medarbetare, forskare, entreprenörer och andra aktörer som vill samverka med Region Stockholm inom innovation.
- Innovationspartnerskap är en samverkansform som skapar möjligheter till långvariga samarbeten med tydliga roller med externa aktörer, som används när det är lämpligt.

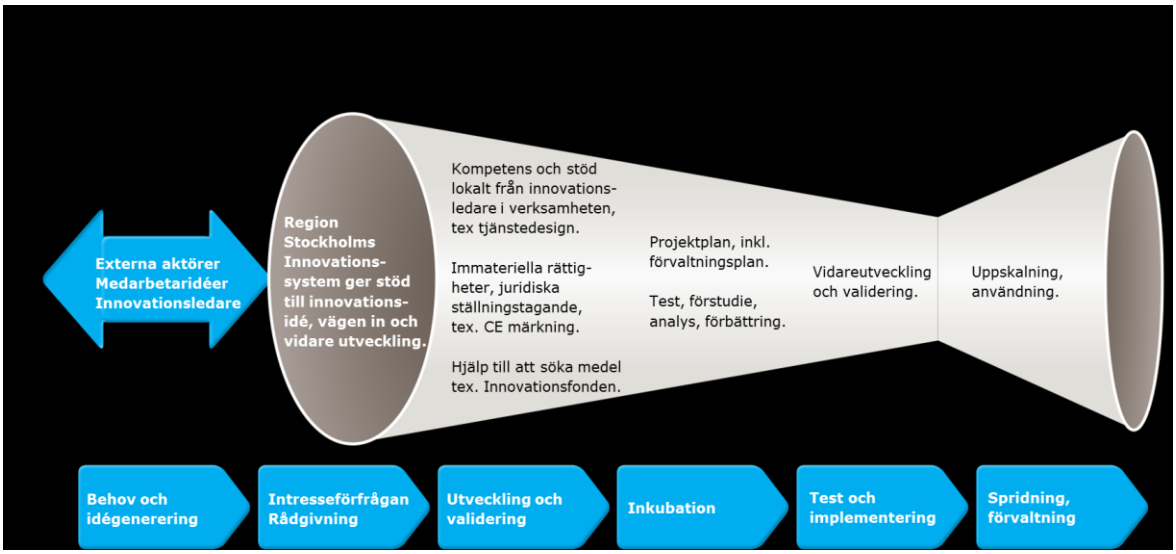
Region Stockholm ska driva testmiljöer med tydlig verksamhetsnytta som utvecklar insikter, vidareutvecklar innovationer och stimulerar regional tillväxt
- För innovationsutveckling inom hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken, kultur, och miljö ska Region Stockholm samverka med externa aktörer genom att erbjuda högkvalitativa test- och demonstrationsmiljöer när det finns en tydlig verksamhets- och användarnytta. Dessa testmiljöer ska även vara tillgängliga för medarbetares innovationer.
- Genom att pröva olika idéer i en försöksverksamhet erhålls värdefull information inför beslut om ett permanent införande, och för att vidareutveckla innovationer och stimulera regional tillväxt. Ersättnings- och finansieringsmodeller kan behöva utvecklas när nya lösningar ska införas.

Region Stockholm ska i högre utsträckning stimulera innovation i sin roll som inköpare och beställare.
- Genom innovationsvänlig upphandling[4] ska Region Stockholm bidra till att nyskapande lösningar tas fram. I lämpliga upphandlingssammanhang ska Region Stockholm på olika sätt stimulera innovations- och utvecklingssamarbete.
- Avtal och ersättningsmodeller med tjänsteleverantörer ska i möjligaste mån vara innovationsdrivande i de fall verksamheternas behov motiverar det.

[3] Region Stockholms innovationssystem ger stöd till externa aktörer, forskare, företag, myndigheter, kommuner samt medarbetare från idéskapande till att ny bred implementering uppstår.
[4] Referens; ”Innovationsvänlig upphandling” från SKL

1.3 Organisering, ansvar och arbetssätt

Innovation är ett verksamhetsansvar. Grundprincipen är att varje nämnd och bolag ansvarar för det innovationsstöd för det som respektive verksamhet behöver utföra för att nå innovationsmålet, och genomföra innovationsstrategin. Region Stockholms innovationssystem stöttar verksamheternas lokala arbete.

Region Stockholm strategiska innovationsarbete innebär stöd till medarbetare, invånare, externa aktörer, forskare, företag, myndigheter samt kommuner från idéskapande till att ny bred implementering uppstår. Processer ska tas fram för arbete inom hälso- och sjukvård, kultur, miljö, och trafik. Det strategiska syftet är att verksamheterna genom innovationer ska kunna skapa hållbar tillväxt där de tillgodogör sig nya arbetssätt, använder bättre metoder och implementerar nya tekniska lösningar och metoder till nytta för invånarna i Stockholm. Medarbetare och externa parter ska ha en tydlig ”väg in” och få vägledning via Region Stockholms innovationssystem. Det operativa innovationsarbetet ska ske lokalt och främst baseras på resurser och kompetenser i verksamheterna.

1.4 Realisering av strategin

1.4.1 Finansiering

Finansiering av genomförandet av innovationsstrategin är ett verksamhetsansvar. Grundprincipen är att varje nämnd och bolag ansvarar och avsätter medel för det innovationsstöd som verksamheten behöver. I samband med framtagandet av budget- och verksamhetsplan ska utrymme för förvaltning av innovationsprojekt budgeteras inom respektive nämnd och bolag. Denna hantering ska ske inom ramen för Region Stockholms budgetprocess. Region Stockholm ska vid behov skapa långsiktiga förutsättningar för specifika strategiska innovationssatsningar som främjar nya lösningar på stora strukturella utmaningar.

1.4.2 Samverkan med övriga strategier och områden

Inom Region Stockholm finns det flera viktiga och angränsade strategier och områden att ta hänsyn till i samverkan med innovationsarbetet. Det gäller framför allt digitalisering, forskning, näringsliv, Life Science, juridiska förutsättningar och immateriella rättigheter, inköp och upphandling, utbildning, personal- och kompetensförsörjning, hållbarhet samt styrning och ledning. Dessa områden bidrar gemensamt till regional utveckling.

1.4.3 Uppföljning och utvärdering av strategin

Strategin för innovation följer Region Stockholms modell för styrning, ledning och uppföljning och följs därmed upp som en del i Region Stockholms årliga bokslut. Innovation ska följas upp med stöd av fastställda indikatorer, vilka fortlöpande utvecklas för att mäta mognad och nytta av innovation. Nämnder och bolag kan även fastställa egna indikatorer för att mäta i vilken mån de uppfyller uppsatta mål.

1.5 Referenser

- Innovationsbokslut 2018 (LS 2018-1077)
- Innovationsbokslut 2017
- Policy för innovation och digitalisering (LS 2015-0833)
- Strategi innovation (LS 2015-0833)
- Goda Innovationer Nr 2
- SLL innovation Årsberättelse 2010-2011 (LS 1204-0547)
- SLL Mål och Budget 2015 (LS 1403-0399)
- Uppdrag i budget 2017 åt landstingsstyrelsen att skapa en sammanhållen innovationsverksamhet inom landstinget (LS 2016-1060)
- Beslut om medel för en sammanhållen innovationsverksamhet inom Region Stockholm (RDR 9064
- SLL Mål och budget 2019 - Budget 2019 för Region Stockholm (LS 2017-1455)
- Utredning om medel för en sammanhållen innovationsverksamhet inom Region Stockholm och betydelsen av en central funktion för att stärka Region Stockholms innovationsförmåga. (RS 2019-0787)
- Framtidsplan för Hälso- och Sjukvården FHS (LS1409-1068)
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län (LS2017-0540)
- Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUFS 2050
- Kulturstrategi för Stockholmsregionen (LS2017-1514)
- Tillväxt och Näringslivsstrategi,
- Life Science-strategi för Stockholmsregionen
- Forskningsstrategi
- Riktlinjer för inköp samt revidering av Policy för inköp (LS 2018-0667)
  Innovationsvänlig upphandling" från SKL,
  https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-803-7.pdf
- Body of Knowledge for Innovation Management Professionals
  Version 0.9 | 2018-10-06 www.innovationsledarna.se
- http://www.storsthlm.se/storsthlm/aktuellt/nyheter/2017/2017-06-29-stockholm-ar-eus-mest-innovativa-region.html
- Referens definition Innovations
- https://www.sp.se/sv/index/services/innovationsledare/Documents/19234_CR_Innovationsledare.pdf
- Definition Innovation www.sllinnovation.se
- www.sllinnovation.se